

Найвищим рівнем рентабельності – 96,4 %, що на 28,7 % більше контролю характеризується гібрид Бридж RZ F₁.

Висновки. На основі результатів дворічних досліджень можна зробити наступні висновки та рекомендації для виробництва огірків. Гібриди Саунд RZ F₁ і Рубато RZ F₁ відносяться до ранньостиглих гібридів, тоді як гібриди Ліст RZ F₁ (к) і Бридж RZ F₁ – до середньоранніх. Вони характеризуються різною тривалістю вегетаційного періоду. Гібриди Ліст RZ F₁ (к), Саунд RZ F₁ і Бридж RZ F₁ мають середній стебло, а гібрид Рубато RZ F₁ – довгий. У всіх гібридів стебла мають слабе галуження. Найвищу товарну урожайність та товарність продукції демонструє гібрид Бридж RZ F₁. Гібрид Саунд RZ F₁ має найвищий вихід продукції на початку плодоношення. Вирощування гібриду Бридж RZ F₁ може забезпечити найбільший прибуток та рентабельність виробництва.

Список літератури

4. Яровий Г.І., Лебединський І.В., Сергієнко О.В. та ін. Технології вирощування огірка: монографія. Харків: ХНАУ, 2018. 190 с.

5. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / За ред. Бондаренка Г. Л. і Яковенка К. І. Харків: Основа, 2001. 369 с.

6. Вітанов О.Д., Хареба О.В., Ящук А.І. Технології вирощування овочевих культур при краплинному зрошенні в умовах України: рекомендації /за ред. акад. УААН М.І. Ромащенко. Київ: ІГМ УААН, 2006. 123 с.

УДК: 633.854.78:631.962.2:631.8

ОСОБЛИВОСТІ АГРОТЕХНІКИ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ В УМОВАХ ТОВ «АГРОТЕХ» КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Латюк Г.І.,

к.с.-г.н., доцент

кафедри польових і овочевих культур

grilat@ukr.net

Следь Д. К.

здобувач вищої освіти

агробіотехнологічного факультету

Sled.dima92@gmail.com

Одеський державний аграрний університет

м. Одеса, Україна

Анотація: У роботі було досліджено вплив густоти стояння рослин на урожай та якість насіння соняшнику гібриду Савана F₁. За результатами

досліджень було встановлено, що найбільший урожай гібриду Савана F₁, досягнутий в середньому за два роки, склав 22,1 центнера на гектар. Це на 2,2 центнера на гектар або 11,1% більше, ніж у контрольному варіанті з густотою стояння 55 тисяч на гектар. Важливо відзначити, що при такому підході рентабельність виробництва зросла до 163,3%, порівняно з 144,1% у контрольному варіанті. Це свідчить про ефективність використання даної густоти стояння рослин для підвищення врожайності та прибутковості культури соняшнику гібриду Савана F₁.

***Ключові слова:** соняшник, гібрид, густина стояння, польова схожість насіння, площа листків, фотосинтетичний потенціал, якість насіння, структура урожаю, урожай насіння.*

Вступ. Формування оптимальної кількості рослин соняшнику та рівномірне розміщення їх є ключовими технологічними вимогами для досягнення високого врожаю та якості. Це дозволяє максимально використовувати родючість ґрунту, оптимізувати умови зволоження та освітлення, а також інші фактори, що впливають на урожайність культури соняшнику. Тільки за таких умов можна забезпечити ефективний розвиток рослин та отримання високого врожаю з високою якістю продукції. [1, с.76].

Кожна культура має свою оптимальну норму висіву, яка дозволяє досягти найвищої урожайності. Проте ця норма висіву також має свій допустимий інтервал, в межах якого можливе отримання ефективного врожаю.

Ефективним методом є встановлення диференційованих оптимальних площ живлення рослин шляхом правильного встановлення їх густоти та схем посіву. Ці параметри мають бути адаптовані до кожного гібриду або сорту враховуючи конкретні ґрунтово-кліматичні умови. Такий підхід дозволяє максимально використовувати потенціал кожного рослинного матеріалу та забезпечує оптимальні умови для його розвитку та урожайності. [2, с.47].

Мета досліджень – визначення продуктивності і якості насіння гібриду Савана F₁ в умовах ТОВ «Агротех» Кіровоградської області за різної густоти стояння рослин.

Матеріал і методи. Дослід було проведено в ТОВ «Агротех» с. Тишківка Добровеличківського району Кіровоградської області з 2022 по 2023 роки. Дослід включав чотири варіанти: 1- 45 тис/га (к), 2 – 55 тис/га, 3 – 65 тис/га, 4 – 75 тис/га.

Повторність дослідів була чотирьох разова, з обліковою площею в 40 м². В період дослідження були проведені фенологічні спостереження, облік врожаю, визначення густоти стояння рослин, біометричні виміри. [3, с.172].

Результати і обговорення.

У 2022 році спостерігалась швидка і дружна поява сходів, яка відбулася протягом 10 днів, і всі досліджувані варіанти мали однаковий час появи сходів. Така ж тенденція була помічена і у 2023 році. Проте повна стиглість наступала на кінець серпня або на початку вересня протягом обох років досліджень, що відповідає вимогам для успішного збирання та подальших агротехнічних заходів у технологічному циклі. Треба відзначити, що при збільшенні густоти рослин вегетаційний період гібриду Савана скорочувався: з 3 до 8 вересня у 2022 році та з 1 до 5 вересня у 2023 році.

У період від утворення кошика до масового цвітіння спостерігалось найінтенсивніше накопичення біомаси рослин. Наприклад, якщо у фазу утворення кошика було накопичено в середньому від 34,8 до 42,5 центнерів сухої біомаси на гектар, то до фази цвітіння ця цифра вже становила від 58,6 до 84,7 центнерів на гектар. Найбільш значні прирости маси та високі темпи відносного накопичення спостерігалися саме у період від утворення кошика до масового цвітіння, зокрема, у фазу утворення 3-4 пар листків. Наприклад, середня врожайність біомаси у цій фазі складала 4,4 центнера на гектар, а у фазі утворення кошика вже 38,0 центнерів на гектар, що відповідає збільшенню в 8,6 раза. Водночас, з фази утворення кошика до цвітіння цей показник зростання становив лише 1,9.

Розрахунки показали, що найбільші виробничі витрати відзначалися в найбільш продуктивному за врожайністю варіанті з густотою посіву 75 тисяч на гектар. Тому важливо, щоб у цьому варіанті вартість валової продукції була достатньою для компенсації цих витрат та забезпечення кращих показників прибутковості.

Розрахунки, як показано на Рис. 1, демонструють, що саме при густоті посіву 55 тисяч на гектар досягаються кращі економічні показники виробництва соняшнику. Застосування такої густоти дозволяє знизити собівартість насіння на 29,7 гривень на центнер, або на 8% у порівнянні з контрольним варіантом. На кожен гектар це означає додатковий прибуток у розмірі 1956 гривень, що становить 25,6% більше, ніж при прийнятій у господарстві технології з густотою 45 тисяч на гектар. Водночас, рентабельність виробництва зростає до 163,3%, порівняно з 144,2% у контрольному варіанті.

Проте подальше збільшення густоти супроводжується як зниженням урожайності, так і погіршенням економічної ефективності виробництва.

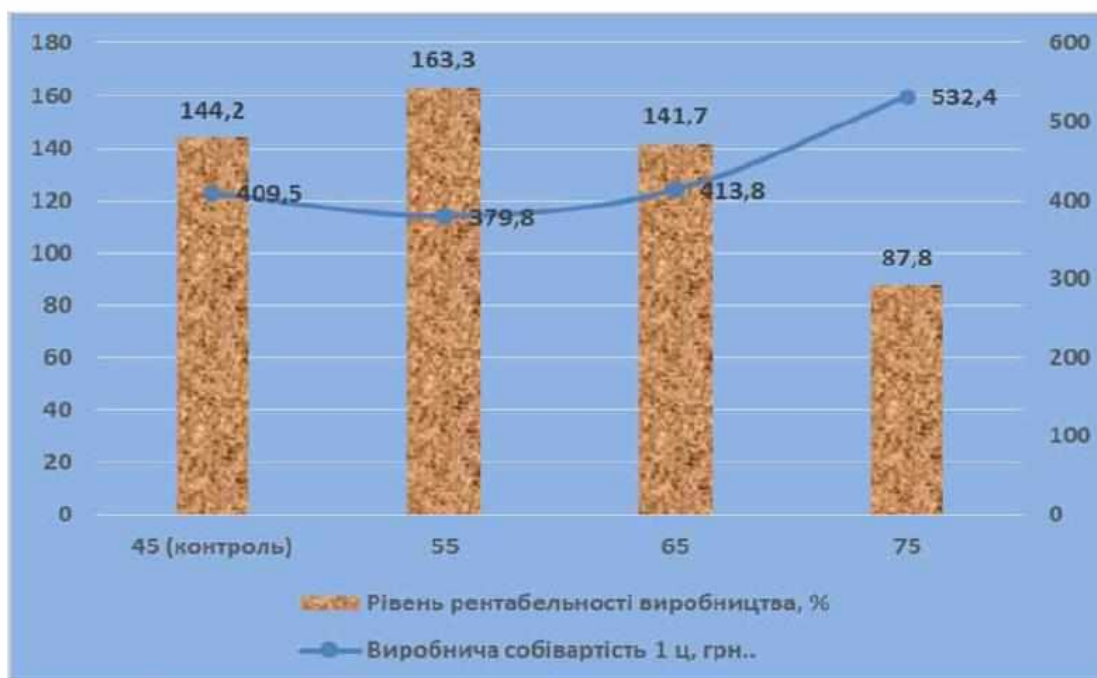

Рис.1. Економічні показники соняшнику при різних густотах стояння рослин

Висновок. Максимальний урожай гібриду Савана F₁ – 22,1 ц/га, що на 2,2 ц/га або 11,1 % більше контрольного варіанту отримано в середньому за два роки досліджень варіанті з густотою стояння 55 тис/га. При цьому рентабельність виробництва зростає на 19,2 % відносно контролю.

Список літератури:

1. Аксьонов І. В. / Зміна структурних елементів продуктивності соняшнику залежно від способу сівби та норми висіву. *Зб. наук. праць, ІОК. Запоріжжя*. 1997. вип.. 2. с. 76-80.
2. Ткаліч І. Д., Олексюк О. М. Вплив форми і площі живлення на продуктивність гібридів соняшнику. *Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету*. №2, 2001. с. 47-49.
3. Рожков А. О., Пузік В. К., Каленська С. М. та ін. Дослідна справа в агрономії: навч. посібник: у 2 кн. Кн. 1. Теоретичні аспекти дослідної справи. Х.: Майдан, 2016. 316 с.